

Jak si založit motýlí záhon

Botanická
zahrada

Univerzita Palackého v Olomouci
Přírodovědecká fakulta

Ministerstvo životního prostředí

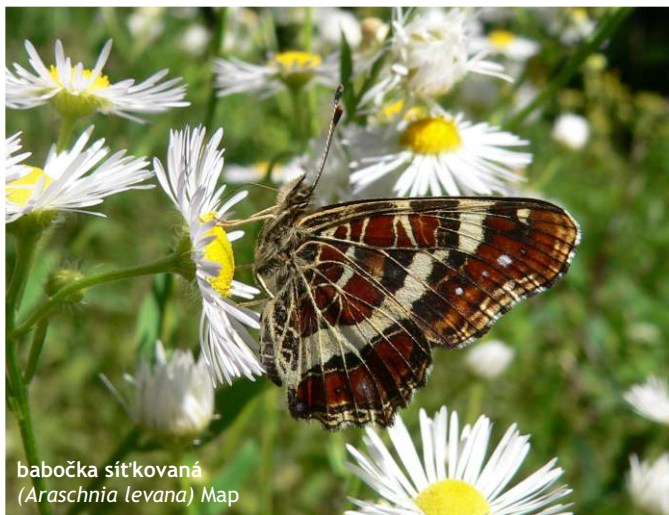
Generální partner programu
Ochrana biodiverzity
www.biodiverzita.csop.cz

Proč bychom si měli založit motýlí záhon?

Pestrobarevní motýli poletující nad rozkvetlým záhonem jsou ozdobou každé zahrady. Motýli jsou nejen krásní, ale odvedou také mnoho práce při opylování rostlin. V přírodě mají význam i jako potrava pro pavouky, obojživelníky nebo ptáky.

Ze 143 druhů našich denních motýlů je celá polovina v současnosti ohrožená. Mezi hlavní příčiny jejich úbytku patří likvidace stanovišť, která souvisí hlavně s intenzivním obhospodařováním krajiny.

Ani na svých zahradách to však motýlům často neusnadňujeme. Časté sekání trávníků, výsadba jehličnatých dřevin nebo používání chemikálií, vytváří z našich zahrad nehostinné prostředí, kde motýli ani jejich housenky nenacházejí dostatek potravy.

babočka síťkovaná
(*Araschnia levana*) Map

How can we help butterflies?

Gardens can act as important stepping stones between natural habitats by offering abundant supplies of nectar. Butterflies will visit any garden, if they can feed on suitable nectar plants such as lavender, oregano, or a butterfly bush.

It is also important to plant food plants for caterpillars (e.g. nettles and dill) so butterflies will be attracted to your garden to lay their eggs. You can also leave a patch of your lawn uncut. Now, it is time to enjoy your butterflies!

Jak můžeme motýlům na své zahradě pomoci?

Nejvíce motýlům pomůžeme, když na části zahrady budeme mít kvetoucí louku, o kterou se budeme muset starat o něco méně než klasický anglický trávník. Směs semen pro založení takové louky si dnes můžeme zakoupit, ale semena vašich oblíbených bylin můžete posbírat i někde v přírodě a vytvořit si ještě pestřejší porost. Důležité je motýlí louku kosit až ke konci léta, aby se mohly květiny vysemenit a motýli zde mohli dokončit svůj vývojový cyklus. Pokud je to možné, necháme část plochy nepokosenou až do jara. Umístění nepokosených částí střídáme. Pokud nemáme dostatek místa, abychom mohli mít na své zahradě louku, můžeme motýli podpořit založením motýlího záhonu.

Důležité je nepoužívat na zahradě chemické prostředky jako jsou herbicidy a insecticidy, které ohrožují motýli i jiný hmyz.

Co je to motýlí záhon?

Motýlí záhon je trvalkový záhon, který můžeme doplnit výsadbou letniček. Jedná se o kvetoucí rostliny bohaté na nektar, které poskytují motýlům potravu od jara do podzimu. Pro založení motýlího záhonu je důležité vybrat chráněné a slunné místo.

Příklady živných rostlin:

bodlák obecný
(*Carduus acanthoides*)

housenka
babočky bodlakové

kopr vonný
(*Anethum graveolens*)

housenka
otakárka fenyklového

Nezapomeňte!

Do motýlího záhonu je vhodné také umístit menší pítko např. keramickou vázu s několika kameny, ze kterých budou motýli moci sát vodu, a také několik větších kamenů, které se zahřejí a vylepší mikroklima stanoviště (tzv. sluneční pasti).

Rostliny oblíbené motýly:

komule Davidova
(*Buddleia davidii*)
Butterfly Bush

třapatka nachová
(*Echinacea purpurea*)
Purple Coneflower

sporýš argentinský
(*Verbena bonariensis*)
Purpletop Vervain

levandule lékařská
(*Lavandula angustifolia*)
Lavender

jestřábník oranžový
(*Hieracium aurantiacum*)
Orange Hawkweed

bělotrn kulatohlavý
(*Echinops sphaerocephalus*)
Great Globe Thistle

dobromysl obecná
(*Origanum vulgare*)
Oregano

babočka paví oko (*Inachis io*) Peacock

Všudypřítomný motýl, který je schopen dálkových migrací. Živnou rostlinou housenek je hlavně kopřiva, méně často chmel otáčivý. Přezimuje dospělec.

babočka kopřivová (*Aglais urticae*) Small Tortoiseshell

Živnou rostlinou je kopřiva. Housenky nejprve žijí spolu v hnízdech, což jim kromě ochrany, umožňuje také vývoj za nízkých teplot. Přezimuje dospělec.

Víte, že: Bylo zjištěno, že babočka kopřivová je nepoživatelná pro ptáky.

babočka admirál (*Vanessa atalanta*) Red Admiral

Všeobecně rozšířený druh, který k nám na jaře přilétá ze Středomoří a na podzim se tam část potomků vrací. Živnou rostlinou housenek jsou kopřivy.

Víte, že: Samci odpoledne vyčkávají na keřích a stromech a hájí dočasná teritoria - tzv. "perching".

babočka bodláková (*Vanessa cardui*) Painted Lady

Hojný motýl, kterého můžeme pozorovat od dubna do listopadu. Výborný letec. Přilétá k nám až ze severní Afriky, na podzim se tam vrací. V některých letech můžeme v závislosti na počasí pozorovat až tisíce jedinců.

Víte, že: Skupiny samců babočky bodlákové odpočívají na vyvýšených místech v krajině, tzv. "hilltopping".

bělásek řepový (*Pieris rapae*) Small White

Hojný druh přizpůsobený k životu v zemědělsky obhospodařované krajině. Živnými rostlinami pro housenky jsou např. česnáček, brukev zelná nebo hořčice rolní. Přezimuje kukla.

otakárek fenyklový (*Papilio machaon*) Swallowtail

Živnými rostlina housenek jsou druhy z čeledi miříkovitých (kopr, mrkev obecná, děhel lesní, bedrník obecný).

Víte, že: Mladé housenky napodobují ptačí trus, starší jsou výstražně zbarvené.

žlutásek řešetlákový (*Gonepteryx rhamni*) Brimstone

Všeobecně rozšířený druh lesních okrajů a okolí vodních toků, kde se vyskytují živné rostliny housenek (řešetlák počistivý a krušina olšová). Dospělci se páří brzy zjara po přezimování.

Víte, že: K páření, ke kterému dochází na zemi, předchází náročné zásunbní lety.

soumračník čárečkovaný (*Thymelicus lineola*) Essex Skipper

Hojný druh, který obývá louky, ale zalétá i do měst. Živnými rostlinami housenek jsou trávy (např. srha, jilek vytrvalý, bojínek luční).

Víte, že: Vajíčka zůstávají na trávě přes zimu a plně vyvinuté larvy v nich přezimují.

modrásek jehlicový (*Polyommatus icarus*) Common Blue

Žije na nejrůznějších typech bezlesých stanovišť. Mezi živné rostliny housenek patří zástupci bobovitých (např. štirovník, čičorka nebo jetel). Před zimou se housenka zahrabává v hrabance.

Víte, že: Housenka modráška vylučuje sekrety, které jsou atraktivní pro mravence, kteří jí poskytují ochranu před predátory a parazity. Kuklí se na zemi a mravenci kukly zahrabávají (někdy i do mravenišť).

Informační leták zhotovil spolek Viadua v rámci programu Českého svazu ochránců přírody "Ochrana biodiverzity", podpořeného Lesy České republiky s. p. a Ministerstvem životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska Ministerstva životního prostředí

Text: Jan Losík, Alice Háková

Foto: Marek Vojtíšek, www.kolas.cz, Jan Losík | Grafika: Ivo Šnyrych

www.viadua.cz | viadua@seznam.cz | náklad 500 ks | Olomouc | neprodejné